

Azízléses otthon

A lakásberendezésnek minden időkben két fő rendeltetése volt, az első praktikus, a második az esztétikai rendeltetése. Ezzel nem kisebb embert idézünk, mint gróf Széchenyi Istvánt, aki ezt mondta: „Az emberi fészek bölcselete mindenkor két szempontnak hódolt, a gyakorlatinak és az esztétikainak.” A praktikus célhoz való alkalmasság a vezérlő elv, a művészi szempont csak másodlagos és mégis ettől függ az a kellemes vagy nyomasztó hangulat, amit a közvetlen környező otthonunk bennünk állandóan felidéz. A lakás célja is már magában foglalja a praktikusság fogalmát, mert ott, ahol életünk felét eltöltjük, kell hogy minden a lehetőség határain belül a legkényelmesebb legyen. Az esztétikai szempont e mellett a mai világban talán háttérbe szorul, de meg kell hogy legyen, mert a környezetnek az ember lényére, hangulatára, munkakedvére óriás hatása van s kedvező befolyás akkor érezhető, amikor az esztétikai érzésünket kielégítő formák vagy színek vesznek minket körül. Ha az emberi lakás fejlődéstörténetének hosszú útjain végigtekintünk, meggyőződünk arról, hogy a kényelem, mint vezető szempont minden időben megvolt. Sokszor hallhatjuk említeni, hogy a középkori vagy renaissance lakberendezés a maga keményfakészítményeivel, faragásos támláival és nehezen mozdítható bútoraival kényelmetlen volt. Igen, de csak a mai ember számára. Az akkori ember egész mentalitása, lelki beállítása, ruházata s a szolgaszemélyzet nagy száma olyanok voltak, hogy csak ilyen természetű bútorzat felelt meg nekik és nem más. Mert minden idők belső berendezésének megkonstruálása és alakja az illető kor szokásaihoz alkalmazkodott. Ezért az otthon megteremtésében mi is tartuk szemeink előtt elsősorban azt, hogy mai szempontból mi a praktikus s azután, hogy mi az ízléses.

A mai lakás berendezése történhet egyrészt régi bútorokkal, másrészt modern bútorokkal. A régi bútoroknál antik

bútorok lebegnek szemünk előtt, köztük mint legfiatalabb, a biedermeysterílusú. Mert tény az, hogy a régi bútorral is lehet modern elvek szerint berendezkedni, csak ügyesen kell a darabokat összeválogatni.

A bútor érvényesülésének legfontosabb előfeltétele a fal színének megválasztása. Az első hiba rendszerint itt történik. Nem akarom e helyütt megvitatni, hogy mi előnyösebb? Fes-tetni vagy tapétáztatni falainkat. Csak azt szeretnénk megjegyezni, hogy a tapéta mintája papírból bársonyt vagy selymet akar utánozni. Az anyagszerűtlenség rossz hatásának veszélye mellett ezt pedig csak igen finom és drága anyagból lehet tökéletesen elérni. Azonkívül az ember a bútorhoz, a szoba levegőjéhez kell, hogy hangolja a falat is és miután a tapéták raktáron állanak, velük ez csak megközelítőleg sikerülhet. Akár a tapéta, akár a festés mellett döntöttünk, feltétlenül világos színeket válasszunk, mert ez növeli a szoba térfogatát, világosabbá teszi a helyiséget és derűsebb kedvre hangol. Elsősorban a tejfehér vagy a melegebb csontszín jön itt számításba, mert ezek semlegességükben minden színű bútorhoz illenek. Őrizkedjünk a mintás falaktól, lehetőleg egyszínű, ú. n. üni falat csináltassunk minden felső befejező szegély nélkül. A sima, világos fal a bútor körvonalait jobban érvényre juttatja.

Az első és legfontosabb szempont, amit a lakás berendezésénél szem előtt kell tartanunk — természetesen itt csak 2—3 szobás kislakásról és nem luxuslakásról van szó — az ú. n. komplett szobabútoroktól való őrizkedés. Komplett ebédlő, komplett háló vagy szalon, ez az, ami a modern kislakás praktikus és. ízléses berendezésének már eleve útját állja. Az ilyen komplett szobákat t. i. kizárólag ebédlőnek vagy kizárólag hálószobának lehet használni s a mindennapi kényelmes tartózkodásra vagy vendég fogadására egy szobánk sem marad. Praktikusabb, ha egy szobának sincs ki-mondott karaktere, nem csak háló, csak ebédlő vagy csak szalon, ebbeli karaktere nincsen tipikus bútorokkal aláhúzva, hanem a szobának határozatlan jellege és rendeltetése sok-féle használatra alkalmassá teszi azt. A második vezérlő elv, hogy ne vegyünk mindig legmodernebb bútort. A ma stílusa még nem kiforrott, ami nem érdekes és ultramodern, pár év

múlva talán már divatját múlta. Mert minden iránynak, divatnak vannak kinövései, amik az idők folyamán levállanak és csak az általános alapelvbe beleillő, túlhajtásoktól mentes produktum marad meg. A kvalitásos bútor nagyrésze olyan, hogy meg tud küzdeni a stílusváltozásokkal. A harmadik elv az legyen, hogy ne zsúfoljuk tele szobáinkat emeletes kredencekkel, ónémet stílusú tálalókkal, hatalmas bőrgarnitúrákkal, hanem kevés és a célnak teljesen megfelelő bútorokkal rendezkedjünk be. Túlzsúfolt, festői összevisszaságú, nehéz drapériákkal és felesleges nipekkel telt lakásban nem lehet pihenni. S éppen ez a pihenés, ez a visszavonulás az élet fárasztó forgatagától, ez a mai lakás főrendeltetése. A feltétlen szimmetria sem kötelező többé. A bútorok egyenes, nyugodt vonalúak a megnyugtató vízszintes hangsúlyozásával; éles sarok, kiszögellés ne legyen, sem felesleges faragás vagy dísz, mert ez sem praktikus, sem kényelmes. Keressük a nagyvonalú sima felületeket, meri ez teszi nyugodttá, harmonikussá környezetünket.

A világitást illetőleg ma senkinek nincs gondja a sokágú, hatalmas csillár beszerzésével. A régi nagy, bronz-, réz- vagy facsillárok már alakjuknál fogva sem illenek be a kislakásba s azonkívül olyan boldog korszakba valók, amelyben a villanyszámla magas volta nem játszott szerepet. Minden lakásba beillik a mennyezetégő, amely gömbös, vagy félkörű homályos üveggel bevonva, egyenletesen szórja a fényt és nem nyúlik le a szoba magasságának feléig, hogy a szabad mozgást gátolja. Természetesen nincs szebb dísz a lakásnak, mint a megfelelő helyre állított állólámpa, egyszerű pergamenternyővel, mely meleg és intim világitást ad anélkül, hogy a régen szokásos állólámpák hatalmas fatesté helyét foglalna el. A függöny sem olyan nagy probléma ma, mint régen volt. A modern lakás stílusa nem tűri meg a nehéz, porfógó és világosságot elvevő szövetdrapériákat, hanem az egyszerű, halványszínű grenadin- vagy muszlinfüggönnyet kívánja, egyenes, kissé bő ráncokkal, amely néha csak az ablakpárkányig ér le.

Kevés bútor legyen a lakásban, de még kevesebb felesleges nipp. Ne rakjuk tele lakásunkat olcsó, századvegi tucatporcellánnal, bronzfigurákkal, izléstelen keretű fényképekkel.

A könyvespolcra vagy egy kis, asztalra elhelyezett egy-egy modern fajánszszobor vagy váza a maga élénk színfoltjával egészen elegendő. Sima fajánszcserepbe ültetett kaktusz igen kedvelt dísz az otthonnak. Nem véletlen, hogy ez a tüskés, bizarrvonalú, fantasztikus formákat variáló növény éppen a mai kor interiőrjébe illik be, rendszertelen aszimmetrikus formáival az egyenesvonalat hangsúlyozó sima bútorok mellé! De minden idők lakásának legszebb díszé marad egy jóformájú vázában kellő helyre elhelyezett néhány szál élővirág.

Nincs izléstelenebb, mint a képekkel telezsúfolt fal. Nem kell okvetlenül olajfestmény a falra. Ha festmény, úgy legyen nagyon jó festmény, mert falakra halmozott olcsó akvarellek, olajfestésű giccsek vagy nehéz aranykeretbe elhelyezett fényképek, a mai lakás kultúrájában teljesen talajtvesztettek. Ha nincsen jó képünk és ragaszkodunk a fal díszítéséhez, úgy alkalmazzunk réz- vagy fametszetet, egyszerű sima keretben, mert az sohasem ronthat annyit a lakáson, mint egy rossz kép. A kép megválasztása nagyon nehéz, különösen a modern kép kiválasztása. Egy régi festménynél sohasem tévedhetünk annyit, mint egy modernnél. Itt még nincs meg a történeti távlat, hosszú évtizedek vagy századok kikristályosodott véleménye, ezért abszolút biztos ösztön és tudás kell ahhoz, hogy a maradandó alkotást megkülönböztessük az értéktelen giccstől. Kereső, kutató korban élünk, irány, világnézet még nem alakultak ki, keresnek, kutatnak a művészek is, munkájuk bármilyen hasznos és szükséges, több mint a fele áldozatául esik a haladásnak.

A modern lakberendezéshez adott irányelvek mellett maradjon számtalan olyan árnyalat, amely az egyéniségnek tág teret enged. A sok kis eltérés, változatosság az, ami rányomja a ház úrnőjének egyéni bélyegét a lakásra és a sémalakás veszedelmét kizárja.

Dr. Bárány Istvánné.